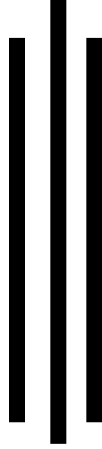
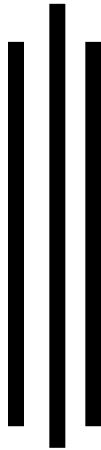

गुर्भाकोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
शुभाघाट, सुर्खेत कर्णाली प्रदेश नेपाल

आर्थिक वर्ष २०८३।८४ को
बजेट वक्तव्य

२०८३ असार १० गते बुधबार
नेपाल सम्बत् १९४६ तछलाथ्व १० बुधबार
सिटिहल, खैरेनी मेहेलकुना

गुर्भाकोट नगरपालिकाको नगर उपप्रमुख श्री मैना वि क ज्यूबाट १९ औं नगरसभामा प्रस्तुत

आ.व.२०८३/८४ को बजेट तथा कार्यक्रम

गुर्भाकोट नगरपालिकाको १९ औं नगरसभाका आदरणीय सभाध्यक्षज्यू, उपस्थित सम्पूर्ण नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

विभिन्न राजनीतिक परिवर्तन र सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै, घाइते योद्धाहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु। यसै सन्दर्भमा, पछिल्लो समय सुशासन, पारदर्शिता र रूपान्तरणका लागि जेन्जी (Gen-Z) पुस्ताले सडकदेखि सदनसम्म उठाएका नवीन र न्यायपूर्ण आवाजहरूलाई स्थानीय सरकारको कार्यशैलीमा आत्मसात् गर्ने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछु।

नेपालको संविधान बमोजिम गुर्भाकोट नगरपालिकाको यस गरिमामय १९ औं नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित छु। उप-प्रमुख एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले यो बजेट तयार गर्दा मैले संविधान, दिगो विकास लक्ष्य, सङ्घ तथा कर्णाली प्रदेश सरकारका नीति एवं योजनाहरू, नगर प्रमुख ज्यूको नीति तथा कार्यक्रम र सरोकारवालाहरूको अमूल्य सुझावलाई मुख्य मार्गदर्शक सिद्धान्त मानेको छु। अब म आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु। "

आदरणीय सभाध्यक्ष ज्यू,

साविकको सुभाघाट गंगामाला नगरपालिका र साविक सहारे, मालारानी र धारापानी गा.वि.स. मिलेर यस नगरपालिकाको निर्माण भएको व्यहोरा सबैलाई अवगत नै छ । २२८.६० वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस नगरपालिकामा २०७८ को जनगणनाको तथ्याङ्क हेर्दा ४८ हजार २ सय १६ जनसंख्या रहेको छ । १४ वटा वडामा विभाजित यस नगरपालिकामा विभिन्न भौगोलिक बनावट रहेकोमा वडा नं. १,३,५ को पुरै भाग र वडा नं. २,४,६,९,११,१२ र १४ को केहि भाग उच्च पहाडी भिरालो जमिन मिलेर बनेको व्यहोरा यहाँहरूमा जानकारी भएकै छ। भिरालो, उच्च

पहाडी भागमा नगरवासीले सहज जीवनयापन गर्न, विकास निर्माण गर्न चुनौतीपूर्ण छ । यद्यपी उल्लेखित भू-भागमा बस्ने नगरवासीहरूको पनि मुहार उज्यालो बनाउने दायित्व नजिकको स्थानीय सरकारको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ ।

सभाध्यक्षज्यू,

म आ.व. २०८३/०८४को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु अघि हालसम्म भएका प्रगति एवं चालु आ.व. मा भएको प्रगतिको संक्षिप्त समीक्षा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आ.व. २०८२।८३ को हाल सम्मको प्रगतिलाई विचार गर्दा आजका मिति सम्म कुल भौतिक प्रगति ६८.०० प्रतिशत भएको जस मध्ये सम्झौता भएका ३४७ योजना मध्ये २४२ वटा योजनाहरूको भुक्तानी भइसकेको र बाँकि १०५ वटा योजनाहरू भुक्तानी प्रक्रियामा रहेको र वित्तीय तर्फ हाल सम्म चालु खर्च करिब ८० प्रतिशत भन्दा बढी भएको र पूँजीगत तर्फ ४७ प्रतिशत रहेको छ । समग्र प्रगतीलाई हेर्दा हाल सम्मको अवस्था सन्तुलन रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ. व. २०८२।८३ मा भएका प्रयास, उपलब्धी बजेटमा भएको व्यवस्था समेतलाई प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने, संवैधानिक रूपमा स्थानीय तहको जिम्मेवारी भएकोले त्यसलाई सर्वसुलभ, प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउँदै लैजाने प्रयास गरिएको छ ।
२. मानसिक स्वास्थ्य रणनीति तथा कार्ययोजना, समुदायमा आधारित स्वास्थ्य प्रवर्द्धन निर्देशिका, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रोत्साहन निर्देशिका तयार गरी सोही अनुसारका कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कानूनी आधार र सहजता प्रदान गरिएको छ ।
३. दक्ष जनशक्तिद्वारा बर्थिङ सेन्टरबाट सुरक्षित गर्भवती र सुत्केरी सेवा उपलब्ध गराउनुका साथै उत्तर प्रसूति सेवा, ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड, एच पी भी/ डी एन ए, भि आई ए जाँच, एच पी भि खोप लगायतका सुनौलो १००० दिनका आमाहरू तथा बालाबालिकाहरूको पोषण कोशेली कार्यक्रमको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गरिएको छ ।
४. वि.स. २०८७ सम्म पोषणमैत्री स्थानीय तह बनाउनका लागि विभिन्न साझेदार निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा १४ वटै वडामा बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम, ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको पोषण लेखाजोखा र वृद्धि अनुगमनको प्रगति उपलब्धिमूलक रहेको छ ।

५. ब्रिटिश काउन्सिल र नगरपालिकाको साझेदारीमा शिक्षा क्षेत्रमा कार्यरत शिक्षकहरूका लागि अंग्रेजी र अन्य विषयको शिक्षकहरूलाई तालीम प्रदान पश्चात शिक्षण—सिकाइमा गुणस्तर, कार्यमूलक अनुसन्धान, विज्ञ रोष्टर तयार लगायत शिक्षकको पेशागत दक्षतामा अभिवृद्धि भएको छ साथै माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति को अध्यक्ष, शिक्षक अभिभावक संघको अध्यक्षहरूको विद्यालय सुधार योजना र विद्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता विकास गरिएको छ ।
६. सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूको प्र. अ. र सहायक कर्मचारीहरूलाई एकीकृत पाठ्यक्रम, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि तालिमले विद्यालयको एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा सहयोग पुगेको छ ।
७. शिक्षण—सिकाइमा गुणस्तरीयता कायम र पेशागत दक्षता बढाउन नव प्रवेशी शिक्षकहरूलाई गतवर्षदेखि सुरु भएको मेन्टरिङ कार्यक्रमलाई निरन्तरता, शिक्षकको दरबन्दी मिलान, दलित, अपाङ्गता भएका र विपन्न वर्गका विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईएको छ ।
८. अभिभावक विहिन, विपन्न तथा असहाय बालबालिकाहरूको शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता कायम गरिएको छ ।
९. सामाजिक समावेशीकरण क्षेत्रमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम, सीप विकास तालीम तथा अन्य क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमबाट ३५०० जना भन्दा बढि महिला, दलित, अपाङ्गता भएका, जेष्ठ नागरिकहरू लाभान्वित भएका छन् ।
१०. यस नगरपालिका भित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, महिला, एकल महिला, आदिवासी जनजाति, लोपोन्मुख सीमान्तकृत तथा अनाथ, असहाय बालबालिकाहरूको उत्थान, उद्धार, विकास, सशक्तिकरण र मुलप्रवाहिकरणको लागि विभिन्न साझेदार संस्थाहरूको समन्वयमा सामग्री वितरण, छात्रवृत्ति वितरण, राहत, सहयोग, परामर्श, सीप विकास तालीम प्रदान गरिएको छ ।
११. “बाल विवाह मुक्त हाम्रो नगर, बालमैत्रीयुक्त समृद्ध गुर्भाकोट” भन्ने संकल्पलाई आत्मसात गर्दै बालविवाह न्यूनीकरण गर्न र अनाथ असहाय तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाहरूलाई आवासीय छात्रावास सहित सामाजिक संरक्षणलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
११. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तथा कार्यक्रमका लागि विभिन्न संघ—संस्थासँग साझेदारी गरी कार्यक्रम सञ्चालन मार्फत सिर्जिक प्रभाव ल्याउने प्रयास गरिएको छ । साथै गुर्भाकोट नगरपालिकामा संचालनमा रहेका खानेपानी उपभोक्ता संस्थालाई संस्थानको रूपमा विकास गर्दै लगिने छ ।

१२. फोहोरमैलाको दिगो व्यवस्थापनको लागि नवीनतम प्रविधिको उपयोग र यसको सामूहिक व्यवस्थापनको public private partnership को मोडेल अनुरूप सञ्चालनार्थ अध्ययन गरिएको छ साथै विपद् जोखिम क्षेत्र पहिचान र वर्गीकरणको लागि आवश्यक पहल गरिएको छ ।
१३. वातावरण संरक्षण जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापनको लागि संघ, प्रदेश, अन्य स्थानीय तह र विभिन्न संघ संस्थाको समन्वय र साझेदारीमा अन्तरसम्बन्धित सवालको रूपमा कार्यक्रम अगाडि बढाइएको छ ।
१४. फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि कलस्टर अनुसार रुटिङ बनाएर संकलन र व्यवस्थापन गर्ने, अन्तरसम्बन्धित सवालको रूपमा वातावरणमैत्री योजना, कार्यक्रमसंग तादात्म्यता मिलाएर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ साथै पेट्रोलियम पदार्थको खपत न्यूनीकरण गर्न विद्युतीय चुलो प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिएको छ ।
१५. उप-प्रमुख उद्यमशीलता तथा युवा स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत चालु आ.व.मा १६६ जना र गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत १२ जनाले सीप विकास तालिम लिएका छन् ।
१६. दिगो रोजगारी र उद्यमशीलता प्रवर्द्धनका कार्यक्रमको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्न शुरू गरिएको छ । जसमा सीप विकास तालिम लिई आयआर्जनमा संलग्न उद्यमीहरूले रु.१० हजार देखि ८० हजार सम्म मासिक आम्दानी गरिरहेका छन् ।
१७. कानुनी रूपमा दर्ता भई व्यवसाय गरिरहेका ४ जना विभिन्न विषयका उद्यमीहरूले उपयुक्त प्रविधि प्राप्त पश्चात् उद्यमीहरूको आयआर्जनमा वृद्धि भएको छ ।
१८. सामाजिक विकास मन्त्रालय, उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय सुर्खेत र प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम परिषद्को समन्वयमा स्थानीय रूपमा ज्ञान सीप भएका वा परम्परागत सीप भएका ३५ जना उद्यमीहरूको सीप परीक्षण गरी प्रमाणित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
१९. उद्यमीहरूको उत्पादनलाई प्रचारप्रसार, बजारिकरण गर्नका लागि उद्योग दिवस, प्रदर्शनी प्रतियोगिता, एतिहासिक सुभाघाट मेलामा निःशुल्क स्टलको व्यवस्था, प्रदेश स्तरका मेला महोत्सवमा सहयोग प्रदान गरी उद्यमीहरूको उत्पादनलाई बजारिकरण गरिएको छ ।
२०. प्रदेश सरकार, आइ.एन.एफ. लगायतका संस्थाहरू र नगरपालिकाको साझेदारीमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आत्मनिर्भरता र आत्मबललाई उत्साहजनक परिवर्तन ल्याउन विभिन्न

सीपमूलक कार्यक्रमहरूसंग जोड्ने अपाङ्गमैत्री घर तथा सरकारी संरचना निर्माण गर्ने र आवश्यकताको आधारमा सहायता सामग्री वितरण कार्य गरिएको छ ।

२१. सहकारी संस्थाहरुको क्षमता विकास, संरक्षण, प्रवर्द्धन र नियमनका लागि आवश्यकतानुसार सहकारीको विधान संशोधन, सहकारीलाई कोकोमिसमा आवद्ध, सहकारीको कोकोमिसमा पासवर्ड रिसेट गरिएको छ ।
२२. दुध उत्पादन गर्ने किसानहरुको लागि दुधमा अनुदान प्रोत्साहन कार्यक्रम अन्तरगत पालिकाबाट प्रति लिटर रु. २ र प्रदेश सरकार पशुपंक्षि विकास निर्देशनालयबाट प्रति लिटर रु. ५ गरी प्रति लिटर रु. ७ का दरले प्रोत्साहन रकम प्रदान गरी दुध उत्पादक कृषकलाई प्रोत्साहन र उत्प्रेरित गरिएको छ ।
२३. स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय बनाउनका लागि पशु सेवा शाखा र केन्द्र मार्फत पशुपंक्षिहरुको उपचार, माहामारीजन्य रोगहरु पि.पि.आर, खोरेत, रेविज विरुद्धको खोप, कृत्रिम गर्भाधान, बन्धाकरण, निःशुल्क शिविर सञ्चालन कार्यक्रम मार्फत पशु सेवालाई सरल, सहज र प्रभावकारी बनाईएको छ ।
२४. मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत १४ वटा योजनाहरु कार्यान्वयन मार्फत २३५ जनाले रोजगारी पाएका छन् । जसबाट कृषि, पशु, उद्योग, सहकारी यातायत तथा पर्यटन क्षेत्रमा पूँजी निर्माण र न्यूनतम रोजगारीको हकको कार्यान्वयन भएको छ ।
२६. वैदेशिक रोजगारलाई मर्यादित र भयरहित बनाउन १७५ जनाको श्रम स्वीकृती, वैदेशिक रोजगारिमा मृत्यु भएका ३ वटा परिवारलाई क्षतिपूर्तिका लागी सहजिकरण, ९ जनालाई सन्तती छात्रवृत्ति सहजीकरणसंगै वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि अन्य परामर्श सेवा प्रदान गरिएको छ ।
२७. यस नगरपालिका अन्तरगत रहेका १४ वटै वडा कार्यालयबाट नागरिकता सिफारिस प्रणालीलाई पूर्ण रुपमा डिजिटलाईज गरिएको छ । उक्त सेवा मार्फत २६९१ जनाले नागरिकताका लागि अनलाईन सिफारिस लिएका छन् । जसले गर्दा नागरिकताको कृते सिफारिस पूर्ण रुपमा बन्द भएको छ ।
२९. कर्मचारीहरुको नियमितता विषयलाई प्रचलित कानूनमा नै अंगिकार गरेको परिपेक्ष्यमा सो विषयलाई स्थायित्व, प्रदान गर्न नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा, स्वास्थ्य चौकि र माध्यामिक विद्यालयमा विधुतिय हाजिरी जडान मार्फत कर्मचारीको समय पालना, नियमितता र पारदर्शिता कायम गरिएको छ ।

३०. नागरिक स्वास्थ्यलाई ध्यान दिई नगरपालिका भित्रका वडा नं- १३ को शिवनगर, वडा नं ८ को खैरानी मेला लाग्ने चौर र वडा न ४ को पातीहाल्ना गरी ३ स्थानमा खुल्ला व्यायाम शालाको स्थापना र वडा नं ८ को सुर्यज्योती मा. वि.मा योग शिविर सञ्चालन गरिएको छ ।

३१. राष्ट्रिय भूमी आयोग र यस नगरपालिका विचको समन्वयमा विभिन्न आयोग,कार्यदल र समितिबाट नाँपजाच भई श्रेस्ता कायम नभएका अधुरा, अपूरा प्रकृतिका जग्गाहरुको वडा नं ७ मा जग्गा धनी पूर्जा वितरणका लागि कार्यहरु भईरहेको छ । जसमा वडा नं ७ को २क मानिके, २ख कोप्ची, ३ख श्रीवानी, ३ग गोकुलपुर, ३ग चिसीखोली मुहान, ३घ गोचे र ५ख गरी जम्मा ६०.२४ हेक्टर (६०२४२०.८७ वर्ग मिटर) को नाप नक्सा कार्य सकिएको छ । साथै थप लागत प्रविष्टिको कार्य समेत भैरहेको छ ।

३३. स्थानीय न्याय प्रणालीलाई सरल, सहज र न्यायोचित बनाउनका लागि न्यायिक समिति मार्फत २० वटा उजुरी परेकोमा १६ वटा समाधान भएको र वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रबाट ६९ वटा उजुरी परेकोमा सबै मेलमिलाप प्रक्रियाद्वारा समाधान भएको छ साथै जसले न्यायमा पहुँच नभएका नागरिकले सरल, सहज र कम खर्चमा न्याय पाएका छन् ।

३४. न्यायिक समितिबाट न्यायमा सबैको पहुँच पुर्याउनको लागि विद्यालयमा न्यायिक सचेतना, लागु औषध दुर्व्यसनी न्युनिकरण, बाल विवाह न्युनीकरण सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

माथि उल्लेखित चालु आ.व. को बजेट तथा कार्यक्रमका उल्लेखनीय संख्यात्मक र गुणात्मक उपलब्धिहरु हासिल गर्न सकेका छौं । तथापी आशातित राजस्व संकलन हुन नसक्नु, समयमानै बजेट प्राप्त गर्न नसकिनु र योजना सञ्चालनको उत्तरार्धमा संघ र प्रदेशबाट बजेट कटौती हुनु जस्ता कारणहरुले समयमै योजनाहरु सम्पन्न गर्न वेलावखतमा बाधा अड्चन आउने गरेकोले जनताका असिमित आवश्यकतालाई सीमित स्रोत साधनबाट शत प्रतिशत सम्बोधन गर्न नसकिएको व्यहोरा अवगत गराउँदछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

चालु आ.व.मा गरेका कार्यको संक्षिप्त समीक्षा सकिएको छ। अब म आगामी आ.व. २०८३/०८४को क्षेत्रगत उद्देश्य तथा प्राथमिकताका आधार प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

१. कृषिमा व्यवसायीकरण र बजारिकरणमा जोड ।
२. गुणस्तरिय शिक्षाको सुनिश्चिता र स्वरोजगारमुखी शिक्षामा जोड ।
३. स्वास्थ्यका समग्र क्षेत्रमा गुणस्तरमा वृद्धि ।
४. जनमुखी, स्वच्छ, छरितो र प्रविधि मैत्री सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा जोड दिने ।
५. विद्युतिय शासनको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्दै प्रभावकारी बनाउने ।
६. भूमी प्रशासन समस्यासंग जोडिएको समस्यालाई हल गर्दै सार्वजनिक सम्पतिहरुको पहिचान संरक्षण तथा संवर्द्धन गर्ने ।
७. फोहोरमैलाको समुचित व्यवस्थापन गर्दै नगरपालिकालाई वातावरणमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पूर्वाधारहरुको प्रबन्ध गर्ने ।
८. दिगो रोजगारी र उद्यमशीलताका प्रवर्द्धन मार्फत गरिबी न्युनिकरण तथा सामाजिक समावेशिकरण गर्ने ।
९. साझेदारी विकास, पूर्वाधार विकास, पुँजी निर्माण र value change (मूल्य परिवर्तन) मा जोड दिने ।
१०. सामाजिक न्याय, न्यायोचित व्यवहार, समावेशीकरण, अर्थपूर्ण सहभागीताको प्रत्याभूत गराउने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सर्वप्रथम म आ.व. २०८३/ ०८४ को अनुमानित आय र व्यय प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।
आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि कुल आय १ अर्ब ८ करोड ३४ लाख ४० हजार व्यय तर्फ आय १ अर्ब ८ करोड ३४ लाख ४० हजार रुपैया । जस अन्तर्गत पुँजीगत तर्फ ४७ करोड ८३ लाख ९४ हजार र चालुतर्फ ६० करोड ४६ लाख ४६ हजार रहेको छ ।

आय र व्ययको विस्तृत विवरण

१. आय तर्फ:

नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान रु १३ करोड ९८ लाख, राजश्व बाडफाडबाट प्राप्त रकम रु १३ करोड ९३ लाख ७६ हजार ससर्त अनुदान रु ३८ करोड ४८ लाख, विशेष अनुदान रु ८८ लाख, नेपाल सरकार समपुरक अनुदान ९२ लाख प्रदेश सरकारको

समानिकरण अनुदान रु १ करोड ९२ लाख ९५ हजार, प्रदेश सरकारको सवारी वाडफाड ३१ लाख ४८ हजार, प्रदेश सरकारको ससर्त अनुदान ४ करोड ३८ लाख २४ हजार, विशेष अनुदान रु ४५ लाख, प्रदेश सरकारको समपूर अनुदान रु २ करोड गुर्भाकोट नगरपालिकाको आन्तरिक आए रु ३ करोड १३ लाख ५ हजार, गत आव को अनुमानित बचत मौज्दात रकम रु ७ करोड ८३ लाख २ हजार, सामाजिक सुरक्षा वापत रु. १८ करोड र जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकुलन कार्यक्रम मार्फत २ करोड १९ लाख २४ करोड रहेको छ ।

२. व्यय तर्फः

आ. व. २०८३।८४ को लागि विनियोजित व्यय तर्फ चालु रु ११ करोड ७३ लाख ४४ हजार नगर स्तरीय कार्यक्रममा ४ करोड ७० लाख, उद्योग प्रवर्द्धन रु ७४ लाख कृषि र पशु रु ७० लाख स्वास्थ्य रु ३ करोड ७३ लाख ३ हजार, शिक्षा रु ३ करोड ३४ लाख ८६ हजार, महिला बालबालिकाको लागि ५८ लाख १८ हजार वडागत कार्यक्रम रु ९ करोड ९९ लाख, साझेदारी कार्यक्रम रु ५ करोड ३५ लाख, ६५ हजार त्यसै गरी, सहकारी तर्फ रु ५ लाख, न्यायिक समिति तर्फ रु १० लाख, ससर्त अनुदान रु ३८ करोड ४८ लाख, विशेष अनुदान रु ८८ लाख, नेपाल सरकार समपुरक अनुदान ९२ लाख प्रदेश सरकारको समानिकरण अनुदान रु १ करोड ९२ लाख ९५ हजार, प्रदेश सरकारको सवारी वाडफाड ३१ लाख ४८ हजार, प्रदेश सरकारको ससर्त अनुदान ४ करोड ३८ लाख २४ हजार, विशेष अनुदान रु ४५ लाख, प्रदेश सरकारको समपूर अनुदान रु २ करोड गुर्भाकोट नगरपालिकाको आन्तरिक आए रु ३ करोड १३ लाख ५ हजार, जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकुलन कार्यक्रम मार्फत २ करोड १९ लाख २४ हजार र सामाजिक सुरक्षा तर्फ रु. १८ करोड रहेको छ।

अव म विषय क्षेत्रगत रुपमा विनियोजित बजेटको विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

क. सामाजिक विकास

शिक्षातर्फः-

१. शिक्षालाई सर्भसुलभ, गुणस्तरीय प्रभावकारी बनाउन सामुदायिक विद्यालयको भौतिक सुधारका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । त्यसै गरी विद्यार्थी संख्याका आधारमा शिक्षण सिकाई अनुदानका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु

२. नगरस्तरीय खेलकुद विकास कार्यक्रम अन्तर्गत रु ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३. प्राकृतिक विपदबाट क्षति भएका कालिका मा.वि. धारापानी, जनकल्याण प्रा.वि. खोलाडाब, सुर्यज्योति आ.वि. आँपगौराको भवन पुन निर्माण तथा मर्मतका लागि रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु साथै अन्य कमजोर संरचना भएका विद्यालयहरूको संरचना सुधारमा रु ८० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४. भौगोलिक विकटता र न्यून विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरूको नक्सांकन गरी विपन्न तथा दुर्गमका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गर्दै नगरस्तरमा आवासीय विद्यालय सञ्चालन गरिनेछ । यसबाट शैक्षिक पहुँच सुनिश्चित गर्न रु. १७ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु

शिक्षा क्षेत्रको लागि संघीय सरकार सर्शत अनुदान रु ३० करोड ६१ लाख ८ हजार प्रदेश सरकार विशेष अनुदान रु ४५ लाख र नगरपालिकाको ३ करोड ३४ लाख ८६ हजार सहित कुल ३४ करोड ४० लाख ९४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य तर्फ:

१. सामाजिक तथा मानव विकासको महत्वपूर्ण आधार स्वस्थ नागरिक हुन् । नागरिकलाई शारीरिक, मानसिक, सामाजिक तथा संबेगात्मक रूपमा सबल र सक्षम बनाई स्वस्थ, समृद्ध, बौद्धिक र सभ्य मानव पुँजी निर्माण गर्न प्रत्येक वडाहरूबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
२. स्वास्थ्यका विभिन्न कार्यक्रमहरू आमा समूहमै गरि अपेक्षित प्राप्त गर्न समुदायमा आधारित स्वास्थ्यको प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई अझ परिष्कृत र परिमार्जित गरी संचालन गर्न रु २५ लाख व्यवस्था गरेको छु ।
३. जटिल स्वास्थ्य समस्या भई प्रेषण भएका जेष्ठ नागरिक र सुत्केरी आमाहरूको लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा र नगरपालिका क्षेत्र भित्र निशुल्क र बाहिर सशुल्क शववाहनको व्यवस्थापजमशव लागि रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४. टोल, वस्ती, वडा तथा पालिकामा पोषणमैत्री स्थानीय शासनका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरी सन २०३० (वि.सं. २०८७) सम्म गुर्भाकोट नगरपालिकालाई पोषणमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्न पोषण विशेष र पोषण शंबेदनशील कार्यक्रम सरोकार निकायसँगको सहकार्य र साझेदारीका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

५. मातृ तथा नवजात शिशुको मृत्यु हुन नदिन गर्भवती तथा सुत्केरी आमासंग उपमेयर कार्यक्रम मार्फत मातृ तथा नवजात शिशु सुरक्षा कार्यक्रम संचालनका लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
६. विपद तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लागि पालिका तथा वडास्तरमा बहुपक्षीय सहकार्य गरि नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको प्रबन्ध मिलाएकोछु ।
- ८ हाल बढ्दै गइरहेको मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरुको पहिचान, न्यूनिकरण, उपचार तथा व्यवस्थापन एबम् परामर्शका लागि रु ५ लाख र विभिन्न शिविर साझेदारीका लागि रु ४ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
- ९ आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउन स्वास्थ्य संस्थामा न्युनतम सेवा मापदण्ड लागू गरि सो अनुसार आवश्यक जनशक्ति, औजार उपकरण तथा औषधीजन्य सामग्रीहरुको नियमित आपूर्ति व्यवस्थाका लागि रु २५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
१०. स्वास्थ्य संस्थाहरुको अभिलेख/प्रतिवेदन व्यवस्थित र समयानुकूल बनाउन विद्युतीय स्वास्थ्य अभिलेख तथा प्रतिवेदन प्रणालीको विकासका लागि रु ४ लाख बजेट व्यवस्था गरेकोछु ।
११. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार एवं गुर्भाकोट नगर सरकारले लिएको स्वास्थ्यहरुको लक्ष हासिल गर्न तथा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न अन्तराष्ट्रिय एवं राष्ट्रिय लक्ष्य तथा प्रतिवद्धताहरु पुरा गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्था, नीजि क्षेत्र एवं सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी गरिने कार्यक्रमका लागि बजेटमा व्यवस्थापन गरेकोछु ।
१२. यस गुर्भाकोट नगरपालिका १४वडा रहेका २० वटा स्वास्थ्य संस्था, १८ गाँउघर क्लिनिक, २३ खोप केन्द्र, १५६ आमा समूह मार्फत १०३ जना स्वास्थ्य कर्मचारी र १५६ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाद्वारा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा गुणस्तरीय र प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न प्राथमिक स्वास्थ्य परामर्श सेवा, स्वास्थ्य सामाजिक सुरक्षा, स्वयम् सेविका कार्यक्रम, स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम, स्वास्थ्य पुर्वाधार सुधार र आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमका लागि सशर्त/निशर्त गरी रु ८ करोड २७ लाख ८८ हजार विनियोजन गरेकोछु ।

महिला बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण:

१. बालविवाह न्युनिकरण, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सीप विकास कार्यक्रम र लोपोन्मुख सिमान्तकृत जातजातिको सीप विकास कार्यक्रम अन्तर्गत रु ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु

२. सामाजिक न्यायको सिदान्तलाई आत्मसाथ गर्दै अनाथ असहाय तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाहरुलाई आवासीय छात्रावास सहित समाजिक संरक्षणको लागि हामी अभिभावक कार्यक्रमको अन्तर्गत रु ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।

३. लैङ्गिक हिंसा रोकथाम तथा प्रतिकार्यको एकिकृत सेवा पहुँच परियोजना अन्तर्गत रु १ करोड ८१ लाख विनियोजन गरेको छु ।

महिला बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण क्षेत्रमा नेपाल सरकार सशर्त अनुदान रु १ करोड ८१ लाख र नगरपालिकाबाट रु ५८ लाख १८ हजार जम्मा २ करोड ३९ लाख १८ हजार विनियोजन गरेको छु

ख. आर्थिक विकास:

कृषि तथा पशुपालन:

१. कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा किसानको लागत न्यूनिकरण गर्दै उत्पादनमा अभिवृद्धि गर्न किसानको साझेदारीमा यान्त्रिकीकरणको लागि रु ४८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

२. स्थानीय कृषि तथा पशु उपज उत्पादनलाई विविधिकरण गर्नको लागि मूल्य शृङ्खला अभिवृद्धि लागि बजेट विनियोजन गरेको छु

३. बजारीकरणको लागि हाटबजार संचालन कार्यविधि निर्माणका साथै कृषि उत्पादन ढुवानीमा साधन खरिदको लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४. किसानले उत्पादन गरेको दुधमा प्रोत्साहनको लागि रु ९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५. माटोको गुणस्तर परीक्षणको लागि रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु
कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा नेपाल सरकार रु १४ लाख र नगरपालिकाको रु २ करोड १ लाख गरी कुल २ करोड १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु

उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन:

१. उप प्रमुख उद्यमशिलता तथा युवा स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत रोजगारी सिर्जना तथा विभिन्न सीप विकास तालिम संचालन गर्न रु ३३ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२. गरिवि निवारणको लागि लघु उद्यम विकास (मेड्पा) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

३. वनपैदावारमा आधारित उद्योग संचालनको लागि निजी तथा समूह सहकारीको साझेदारीको साझेदारी हुने गरी रु ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन क्षेत्रमा नेपाल सरकारबाट रु ३१ लाख र नगरपालिकाबाट रु ५६ लाख गरी कुल ८७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी:

१. अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण क्षेत्र सहकारी पनि भएकोले सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकास, संरक्षण, प्रवर्द्धन र नियमनका लागि तालिम गोष्ठी अन्तरक्रिया र अनुगमनको लागि रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन:

१. पर्यटनलाई स्थानीय आर्थिक विकासको प्रमुख आधारस्तम्भको रूपमा अघि बढाउन नगर क्षेत्रभित्रका पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

२. पर्यावरणीय सन्तुलन कायम राख्न तथा सम्भावित प्राकृतिक विपद्को पूर्वतयारी, न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि रु. १२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३. जलवायु परिवर्तनको जोखिम न्यूनीकरण र स्थानीय अनुकूलनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न 'जलवायु परिवर्तन अनुकूलन परियोजना' अन्तर्गत रु. ५ करोड ६९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ग. पूर्वाधार विकास:

भौतिक पूर्वाधार:

१. नगरपालिका मातहतका विभिन्न सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतीका लागि संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको साझेदारीमा ५ करोड ८४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानि सरसफाई:

२. नगरबासीको स्वच्छ खानेपानीको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न एक घर, एक धारा अभियानलाई निरन्तरता दिनेछु । यस अन्तर्गत वडा नं. १०, ११, १२ र १३ मा एकीकृत खानेपानी

परियोजनासँगको सहलगानीका लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु। साथै, वडा नं. १, ३ र ५ मा हेल्मेटास र स्याक नेपालसँगको साझेदारी तथा सहलगानीमा खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्न रु. ४५ लाख ६५ हजार बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

घ. सुशासन तथा सेवा प्रवाह:

१. पालिका तथा मातहतका कार्यालयहरूमा एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली (GIOMS) र नेपाल सरकारको केन्द्रीकृत विद्युतीय हाजिरी प्रणाली लागू गर्दै प्रशासनिक कार्यलाई डिजिटल, पेपरलेस, पारदर्शी र सेवा केन्द्रित बनाइनेछ। साथै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको सूचना प्रविधि, कृत्रिम बुद्धिमत्ता(AI), साइबर सुरक्षा र विद्युतीय-शासन सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी, गुणस्तरीय र सुशासित बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
२. यस नगरपालिका र मातहतका सम्पूर्ण अस्थायी/करार कर्मचारी, स्वास्थ्यकर्मी तथा विद्यालयमा कार्यरत नगर अनुदान शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरूको १० प्रतिशत तलबवृद्धि र १० प्रतिशत कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन वृद्धि गरी समग्रमा २० प्रतिशत तलब तथा प्रोत्साहन वृद्धि गरेको छु ।
३. भौगोलिक रूपमा टाढा रहेका र दुर्गम क्षेत्रका नागरिक, ज्येष्ठ नागरिक, तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सहज रूपमा सरकारी सेवा पुऱ्याउन जनताको सरकार, जनताकै आँगनमा अभियान सञ्चालन गरिनेछ। यस अन्तर्गत विभिन्न वडाहरूमा एकीकृत घुम्ती शिविर सञ्चालन गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता नवीकरण, स्वास्थ्य परीक्षण र नागरिकता सिफारिस जस्ता सेवाहरू घरदैलोमै पुऱ्याउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
४. नगरपालिकाको आर्थिक प्रशासनलाई पारदर्शी, मितव्ययी र उत्तरदायी बनाउन आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ गरिनेछ। बेरुजु फल्ट्रयौटलाई प्राथमिकता दिँदै सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई शतप्रतिशत इ-बिडिङ (E-bidding) मार्फत सञ्चालन गरिनेछ। साथै, सेवा प्रवाहमा सदाचार प्रवर्द्धन गर्न र भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीति अपनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु। "
५. स्थानीय सरकारका गतिविधि, योजना र बजेट कार्यान्वयनको अवस्थाबारे नागरिकलाई सुसूचित गराउन समयमै सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण (Social Audit) र सार्वजनिक परीक्षण गर्ने

परिपाटीलाई अनिवार्य बनाइनेछ। यसबाट नागरिक निगरानी बढ्ने र सुशासन सुदृढ हुन मद्दत पुग्ने विश्वास लिएको छु र यसको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।”

६. कठिन रोगबाट ग्रसित विपन्न नागरिकहरूको उपचारमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न बीमा तथा आर्थिक सहायताको लागि रु १४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
७. शक्ति सन्तुलन र पृथकीकरणको सिद्धान्तलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि संविधानःत न्यायीक समितिको व्यवस्था गरेको सन्दर्भमा न्यायिक सुशासन कायम गर्न, कानूनी सचेतनाको दायारालाई फराकिलो बनाउन र मेलमिलापकर्ता तथा न्यायिक समितिमा काम गर्ने जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्न न्यायिक समितिमा रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८. यो गरौं स्वस्थ बनौं भन्ने मुल नाराका साथ नागरिक स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गर्दै प्रवर्द्धनात्मक स्वास्थ्यतर्फ योग ध्यान,बाट सेवा प्रवाह गर्न गतवर्षको अधुरो पूर्वाधार निर्माण सम्पन्नका लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. आन्तरिक स्रोतको दायार बढाउन र कर शिक्षा कार्यक्रममार्फत करदातामैत्री कर प्रशासन लागु गराउनको लागि कर सप्ताह कार्यक्रम तथा राजस्व सुधार सम्बन्धि योजना अभिमूखिकरण कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको प्रवन्ध गरेको छु ।

अन्तमा, बजेट तयार गर्न सल्लाह, सुझाव प्रदान गर्नुहुने आदरणीय नगर प्रमुख, जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरू, गुर्भाकोटवासी आमा बुवा, दाजुभाई र दिदीबहिनीहरू प्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु । बजेट तयार गर्न महत्वपूर्ण सहयोग गर्नु हुने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै कर्मचारीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । “सुख र समृद्धिको अठोट समुन्नत गुर्भाकोट निर्माणमा सबैको सहयोगको अपेक्षा गरेको छु” ।

धेरै धेरै धन्यवाद !